

امام عسکری (ع) جایگاه قرآن را تثبیت کرد/احیای مناسک شیعه توسط امام

عضو هیأت علمی جامعه المصطفی گفت: تثبیت جایگاه قرآن به عنوان بزرگترین معجزه پیامبر اکرم(ص) و به عنوان ثقل اکبر یکی از خدمات علمی امام حسن عسکری(ع) است.

عضو هیأت علمی جامعه المصطفی گفت: تثبیت جایگاه قرآن به عنوان بزرگترین معجزه پیامبر اکرم(ص) و به عنوان ثقل اکبر یکی از خدمات علمی امام حسن عسکری(ع) است.

خبرگزاری مهر، دوران امامت امام حسن عسکری(ع) در حالی آغاز گردید که خلافت عباسی با مشکلات زیادی دست به گریبان بود. همچنین از قدرت مرکزی حکومت کاسته شده و ترکان امور حکومت را بر دست گرفته بودند. در چنین شرایطی انتظار می رفت از شدت فشار، اختناق، شکنجه و آزار و اذیت حکومت بر مخالفان بخصوص شیعیان و امامان شیعه کاسته شود.

اما در واقعیت این اتفاق رخ نداد بلکه موج سخت گیری و فشار و آزار و اذیت ها بالا گرفت و بدستور خلیفه عباسی معتمد، همان فشارها و اذیت ها بر شیعیان و امامان شیعه تداوم پیدا کرد به گونه ای که امام حسن عسکری(ع) نیز به مانند پدر بزرگوارش امام هادی(ع) به سامرا آورده شد.

آنچه مسلم است آوردن این دو امام بزرگوار به «سامرا»- مرکز خلافت عباسی در آن عصر- از جهاتی شبیه سیاست مأمون در آوردن امام رضا (ع) به خراسان بود؛ زیرا در چنین شرایطی بود که رفت و شد شیعیان با امام تحت کنترل در آمده و شناسایی شیعیان برای آنها ممکن می شد. تصور عباسیان این بود که ممکن است امامان، همانند سایر علویان، با داشتن هوادارانی چند، دست به قیام بزنند. حضور آنها در مرکز خلافت مانع از چنین اقدامی می شد.

سختی هایی که امام عسکری در زندان با آن مواجه بودند

محمد جعفر طبعی در مورد سختی هایی که امام عسکری در زندان با آن مواجه بودند گفت: کلینی در کافی و شیخ مفید در الارشاد قضیه ای را نقل می کنند که بسیار مهم است. یک روز عده ای از دشمنان امام عسکری بر شخصی به نام صالح ابن وصیف وارد شدند. او یکی از دشمنان امام عسکری بود. به او گفتند حال که امام عسکری در زندان به سر می برد خوب است که شما شخصی را به زندان بفرستید و تا می تواند به امام سخت بگیرد و نگذارد امام در زندان راحت باشد. صالح در پاسخ گفت من دو نفر از اشرار روزگار را در زندان نزد امام فرستادم اما چه کنم که این دو نفر بر اثر برخورد امام حسن عسکری متحول شده اند.

وی ادامه داد: اینها رفته بودند تا به امام اذیت و آزار برسانند اما امام طوری با آنها برخورد کرد که آنها متحول شدند. صالح می گوید من این دو نفر را احضار کردم و از آنها پرسیدم که چه شد که منقلب شدید؟ آنها جواب دادند که ای صالح ما چه گوئیم در رابطه با مردی که روزها در زندان روزه می گرفت و شب ها را تا به صبح بیدار بود و با احدی هم صحبت نمی کرد و تنها کار امام عبادت خدا بود.

وی افزود: گفتند صالح ما وقتی چشممان به امام عسکری می افتاد بندهای بدن ما تکان می خورد و وقتی امام به ما توجه می کرد این نگاه ما را عوض می کرد. چه شد که نگاه امام عسکری دشمن را متحول کرد؟ حال اگر این نگاه ها بر دوستان سایه می افکند چه می شد؟ بی جهت نیست حکام سعی می کردند ائمه را زندانی کنند و یا شیوه هایی را به کار ببرند که مردم با امام برخورد نکنند؟ حکام خوب این نکته را درک کرده بودند که ارتباط امام با مردم پایه های حکومت آنها را متزلزل خواهد کرد.

طبعی گفت: امام نه تنها با این دو نفر بلکه با هیچ کس صحبت نکردند این یعنی مبارزه منفی با دشمن در سخت ترین شرایط روزگار.

وی ادامه داد: ما باید در مورد امام حسن عسکری یک مطالعه جدیدی را داشته باشیم. ما در رابطه با ائمه واقعا کوتاهی کرده ایم و باید کاری کنیم که زندگی ما امام پسند باشد.

وی در پایان اظهار داشت: شبراوکی شافعی مذهب کتابی دارد به نام الاتحاف بحب الاشراف که در صفحه ۱۷۹ می آورد که در دوره امام حسن عسکری، دشمن بنی هاشم را تعقیب می کرد و آنها را به شهادت می رساند. امام موفق شدند فرزند خود را با سختی های آن دوران، زنده نگاه دارند. اراده خدا به این تعلق گرفت که این فرزند زنده بماند.

تنها ۴۰۰ حدیث از امام عسکری نقل شده است

محمدرضا سبحانی نیا استاد دانشگاه قرآن و حدیث در مورد امام عسکری گفت: امام عسکری یکی از جوان ترین امامان ما بود که عمرشان ۲۸ سال بود و ۶ سال امامت ایشان طول کشید. حضرت هنوز یک ساله بودند که به همراه پدر به سامرا آمدند. حکومت عباسی، امام عسکری را به همراه پدرش به سامرا آورد و او را محبوس کرده بود و مورد کنترل بودند.

وی ادامه داد: ارتباط ائمه در این شهر با شیعیان محدود بود و احادیث آنها نیز اندک است. از مجموعه سه امام آخر فقط حدوداً ۱۲۰۰ حدیث داریم در حالی که از امام رضا بیش از دو هزار حدیث داریم و از امام صادق و امام باقر بیش از ۲۰ هزار حدیث داریم. از امام عسکری فقط ۴۰۰ حدیث داریم.

وی افزود: ارتباط امام با مردم اغلب در قالب مکاتبات بوده است. موضوعات احادیثی که از امام عسکری وجود دارد شامل بحث های فقهی و موضوعات اعتقادی و اخلاقی است. همه موضوعات مورد نیاز هرچند اندک در میراث حدیثی آن حضرت دیده می شود.

این کارشناس دینی گفت: کتاب تفسیر امام حسن عسکری کتابی است که در بردارنده سوره حمد و بخشی از سوره بقره است که دو نفر که از ایران خدمت امام رسیده بودند حضرت هر روز این آیات را برای آنها تفسیر می کردند. اگرچه برخی نسبت به این کتاب تشکیک و تردید ایجاد کردند ولی جناب شیخ صدوق، علامه مجلسی، شیخ بهایی و... این کتاب را مورد تاکید و پذیرش قرار دادند.

توجه خاص امام عسکری(ع) به تفسیر قرآن

حجت الاسلام محمد دشتی، عضو هیئت علمی جامعه المصطفی(ص) العالمیه درباره اقدامات مهم امام حسن عسکری(ع) گفت: یکی از محورهای قابل توجه و مورد اهمیت و اهتمام حضرت امام حسن عسکری(ع) آماده سازی شیعه برای ورود به عصر غیبت است که در این خصوص امام سعی می کنند همه نکات علمی لازم و موارد نیاز شیعیان در این موارد و احیاناً مشکلات مرتبط را به طور خاص مورد توجه و عنایت قرار دهند و شیعیان را برای ورود به عصر غیبت آماده کنند. رویکرد علمی حضرت هم به سمت آماده سازی شیعه برای ورود به عصر غیبت بوده است. در این خصوص امام سعی می کردند شبهه ها را از ذهن مردم و شیعیان و حتی در ارتباط با کل جامعه اسلامی بزدایند.

وی ادامه داد: عنایت ائمه(ع) با توجه به شرایطی که در آن زندگی می کردند در وهله اول شیعیان ولی به طور عموم نسبت به همه مسلمانان و جامعه اسلامی بوده است. امام عسکری(ع) هم توجه خاصی داشتند تا جامعه را از نظر ارزشهای اسلامی و معارف اسلامی حفظ کنند. به همین خاطر با علم به اینکه توجه داشتند که دست شیعیان به زودی از دست امام معصوم(ع) کوتاه می شود در این شرایط سبک زندگی علمی خاصی را بنا نهادند.

عضو هیأت علمی جامعه المصطفی تصریح کرد: در این سبک زندگی علمی امام سعی می کنند پشتوانه علمی جامعه اسلامی و شیعیان را تقویت کنند. در این خصوص یکی از نکاتی که قابل توجه است در زمینه علوم قرآنی است. امام(ع) در این زمینه توجه خاصی به علوم قرآن و تفسیر قرآن داشتند که گزارشهایی داریم که دو دوره تفسیر قرآن از ایشان داریم که یکی از این تفاسیر ابن شهرآشوب مازندرانی در معالم العلماء ذیل نام حسن بن خالد برقی قمی نقل می کند.

وی افزود: طبق نقل ابن شهرآشوب ایشان محضر امام عسکری(ع) را قبل از امامت درک می کند و در این حضور تفسیری جامع مشتمل بر ۱۲۰ جزء یا ۱۲۰ جلد را به املا امام دریافت می کند که گنجینه گران سنگی بوده که در قرن چهارم و پنجم موجود بوده اما متأسفانه امروزه در دسترس ما نیست. از شگفتی هاست که امام(ع) که در شرایط امنیتی زندگی می کردند و ارتباط شیعیان با ایشان سخت بوده با چه اهتمام و شیوه هایی این تفسیر گران سنگ را القا کردند.

حجت الاسلام دشتی گفت: تفسیر دیگری نیز وجود داشت که توسط دو برادر اهل استرآباد(شهری در نزدیکی گرگان فعلی که از بین رفته است) جمع آوری شده است که بخشهایی از آن امروزه موجود است. تثبیت جایگاه قرآن به عنوان

بزرگترین معجزه پیامبر اکرم(ص) و به عنوان ثقل اکبر یکی از خدمات علمی آن حضرت است که اگر جایگاه آن به خطر بیفتد و ارزش و اعتبار آن تضعیف شود طبیعتاً خسارت سنگینی متوجه اسلام و مسلمانان و آینده تاریخ اسلام می شد.

وی در پایان گفت: در روایات آمده است که یعقوب بن اسحاق کندی در اعتبار و صحت و استحکام قرآن کریم شک کرد. او که یکی از بزرگترین دانشمندان و فیلسوف آن زمان بود در حال نگارش کتابی در این مورد بود که امام عسکری(ع) از طریق یکی از شاگردانش برای او پیغامی فرستاد. امام به شاگردش آموخت که به او بگوید استاد از کجا می دانی که منظور خداوند همین برداشت توست. احتمال نمی دهی در معانی ای که شما از قرآن برداشت کردید و تناقضات قرآن را استخراج کردید، احتمال دیگری در معنای آیات وجود داشته باشد؟! واقعا این کار و اقدام امام، اقدامی معجزه آسا بود. وقتی کندی این جملات را شنید دچار شوک شد و از شاگرد خواست که بگوید این را چه کسی گفته است؟ در نهایت وقتی شاگرد با اصرارهای کندی مجبور شد بگوید که این را ابومحمد حسن بن علی العسکری به من القا کرد که استاد اذعان و اعتراف کرد که چنین سؤالی از چنان شخصیتی شایسته و بایسته است و آن وقت کتاب نوشته شده را در آتش سوزاند.

اهمیت زیارت امام حسین در کلام امام هادی و امام عسکری

حجت الاسلام کاشانی نیز در مورد زیارت کربلا و تاکید بر آن در روایات امام هادی و امام عسکری گفت: این روایت پنج گانه ای که از امام عسکری رسیده است، در روایات دیگری از حضرت تک تک این ها رسیده است. بعضی از این ها از امام عسکری رسیده است، این نکته دارد. یعنی شیعیان دوران امام صادق مخفیانه به زیارت قبر مطهر می آیند. می آیند ولی به صورت متفرق فردی. آن یک خواصی دارد. خواص فردی دارد. اما شعیبه نشده است. دوران امام هادی برای این که ترسیدند، جلوی آن را گرفتند، قبر مطهر را خراب کردند، حضرت برای این که از بین نرود، به زیارت دستور می داد.

وی ادامه داد: دوران امام عسکری که آن حالت متوکل از بین رفت. آن قدرت قاهره متوکل از بین رفت، حکومت با امام عسکری سر ستیز داشت اما دیگر آن همّتی را که متوکل در شیعه کشی داشت، حکومت های بعدی به آن شکل نداشتند. لذا شما می بینید دستور به زیارت اربعین رسید. یعنی زیارت در روزهای خاص. وقتی شما زیارت در روزهای خاص را ایجاد می کنید اتّفاقی می افتد یعنی مردم به جای این که ۳۶۵ روز که می توانند به زیارت بروند در چند روز خاص دعوت می کنید، جمعیت می رود و این طور جمع شیعه دیده می شود.

وی افزود: اهل البیت خیلی به مناسک جمعی ما توجه داشتند این قدرت ایجاد می کند. فرصت ایجاد می کند. بسیاری از ابواب فقهی تازه مطرح می شود. مثلاً نماز جماعت. در اوقات تقیه که شیعیان متفرد بودند یا در مساجد اهل سنت بودند که خیلی از کارها را نمی توانستند انجام بدهد، در جمع خود اعتکاف، مظاهر جمعی رخ داد.

وی در پایان گفت: یکی از کارهایی که حضرت عسکری(ع) مدیریت کردند، مناسک شیعه بود. این که شما می بینید این همه دعوت به قم کردند، قم شد عشق آل محمد شد. تجلیل از علمای قم کردند، علّت این بود که آن جا در دور از دسترس سلاطین بود. البته عرض می کنم آن جا هم حکومت توسط نواب اداره می شد ولی چون می دانستند آنها این شیعه های زیاد را نمی توانستند بکشند، باید با این ها مدارا می کردند.